1872. IV. évfolyam | 104. szám. | Hétfő május 27.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 f. t — kr. ¼ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: **Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.**
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok semadatnak vissza.

„Részvevő hazafiak hiánya miatt."

⊙) Ma 24 éve igen nevezetes „népgyülés" tartatott Pozsony sz. k. városban a megyeház termeiben.

Magyar mágnások aláirásával tudniillik nagy falragaszokban hivatott fel a közönség, kivált a „nagy urak" és birtokosok szólittattak fel arra, hogy — mivel a magyar forradalom (?) csak magyar elemek által győzethetik le — Szirmay gróf példájára állitsanak szabad csapatokat!

A felhivásnak nem nagy sikere lett.

Azért is az 1849-ik évi május 27-ik napjára jónak látták népgyülést rendezni, hogy az eszmét népszerüvé tegyék.

A városi tanácsot odáig szoritották, hogy ez kénytelen vala, minden beállandó szabadcsapatbeli ujoncznak 30 frt foglalót is kötelezni.

A népgyülésen azonban oly kevés egyén, s legtöbbnyire az is pusztán kiváncsiságból jelent meg, hogy a tanács jónak látta a kevés tagból álló gyülekezetet „részvevő hazafiak hiánya miatt" eredmény nélkül feloszlatni.

Tehát a „nagy urak" azon felhivásának nem engedett a „nép", hogy a nemzeti véderő ellenében fegyvert fogjanak. —

Eltekintve az ország akkori helyzetének behatóbb vizsgálásától, — igen figyelemreméltó jelenségnek tartjuk azt, hogy a német ajku pozsonyi „nép" soraiban sem volt hajlam, hadirendbe állani a magyar seregek ellen, még a megigért foglaló árán sem.

Ez az egyetlen tény maga is igazolja azt, hogy a magyar népnek mindig megvolt eredeti természeti ösztöne — még ha az anyanyelvet nem beszélte is, — miszerint a nemzeti törekvések ellenében közte elhintett felhivások iránt tartózkodó állást foglalt, sőt a meddig lehetett, az e tárgybeli kisértéseknek, parancsolatoknak ellenállott.

Távolról sincs szándékunkban, hogy a mi jobboldali elvü atyánkfiait, vagy épen a kormányt hasonló roszszándékkal vádoljuk, mint a minő által vezéreltettek ama felhivást kibocsátó „nagy urak."

Hanem még sem tartózkodunk kimondani, hogy a jobboldal azon irányzata, — miszerint a közjogi alapnak reformálására nemcsak kilátást nem nyit, sőt mindentéle toborzási módot felhasznál arra, hogy az ország függetlenségét feltartóztató pártjuk sorait szaporitsa — közvetve csaknem azon politika érvényesitésére látszik hivatottnak, a mit a „nagy urak" ama felhivásban maguk elé tüztek, hogy t. i. Magyarország Ausztria halálraölelő karjaiból ki ne bontakozhassék.

Mivel pedig mi az ország önállóságát irtuk fel a politikai elveinket hirdető zászló legfelső részére:

Tán nem veszi tőlünk rosz néven a jobboldal, ha az ezelőtt 24 évvel tartott pozsonyi népgyülés sorsára visszaemlékezve, — a választások alkalmából azt kivánjuk, hogy a jobboldal toborzására és befogadására kijelölt termekre a választások után ugyanezen sirirat jegyeztessék fel: „részvevő hazafiak hiányában bezárattak!"

— **Pozsonyban** a képviselő választás — hir szerint — junius 12-én lesz.

— **A trónörökös** magyar történelmi tanáráról Rónay Jáczintról az hirlik, hogy pozsonyi nagy préposttá neveztetett ki. (?)

— **Berzenczey László** photographiája. A „M. P." után közöljük e sorokat: A m.-vásárhelyi polgárság minden évben kegyeletesen meg szokta ünnepélyesen gyászolni azon napot, melyen a három székely vértanut, Törököt Horváthot és Gálfit a német kormány kivégeztette. Ilyenkor rendesen emlékbeszédet szoktak tartani azokhoz, kik a postarét sirdombjaihoz szoktak zarándokolni. E f. év márcz. 10 ki emlékünnepre Kovács Áron Berzenczey Lászlót egy levélben arra kérte fel, lenne szives tartani beszédet. Berzenczey szavát adta, hogy részt vesz az ünnepélyen s beszédet tart; később azonban megszegte szavát, s a következő levélben szóról-szóra igy mentegetődzik. M.-Vásárhely, 1872. márcz. 6. Kedves barátom! Keserves, de meg kell lenni; tudod, hogy kénytelen valék lemondani a képviselőségről, mert a kormány ahoz kötött egy feltételt, melytől függ minden vagyonom. Ők nem tarták meg, de közelebbről megint reményem volt. Ma kaptam egy intést, miszerint az igéret bizonyosan teljesül, ha nem fogok beszélni vasárnap, ellenkező esetben soha. Parancsolj, mit tegyek? Berzenczey László s. k.

— **A fővárosba** tanfelügyelőnek Gönczy Pál neveztetik ki.

— **Pesten** eddig 7662 polgár iratta be magát választóul; az összeirás holnap végeztetik be.

— **Ez is érdekes.** A hires világlap a „Times" Pestről (?!) egy levelet közöl a magyar kiraly magyar alföldi utazásáról; paradicsomi boldogságban mutattatik be itt a jó ángoloknak az „osztrák császár," de a tudósitásban egy szó sincs — Magyarországról!

— **A tanitók nyugdijazásáról** szóló inditványt Molnár Aladártól a tiszáninneni egyházkerület elfogadta.

Móricz Pál számoló beszéde.

Tisztelt választók!

Azon bizalom, melylyel önök engem két izben megajándékoztak, kötelességemmé teszi, hogy a mult évi országgyülési eljárásomról önöknek ezuttal számotadjak.

Nem fogom mind részletesen elmondani és elősorolni a mult országgyülés eseményeit, nem fogom azokat sem mind elősorolni, melyeknek tárgyalásában felszólamlásom által én is résztvettem; csak is a nevezetesebbeket szemelem ki és kivonatilag közlendem az általam az országgyülésen elmondottakat, hogy megitélhessék önök, miszerint tett igéretemhez, programmomhoz hiven jártam-e el?

Az országgyülés a fejedelem által megnyittatván, a legelső érdemleges vita a válaszfelirattal kezdődik.

A pártok itt megmérkőznek, kifejtik politikai nézeteiket, elmondják azon külömbségeket, melyek egyik pártot a másiktól elválasztják. Mi is igy tevénk, midőn a válaszfelirati vita alkalmával pártunk egyik vezére megtette inditványát, kifejtettük azon politikai elveket, melyek bennünket a kormánytól elválasztanak, a mi lényegében a következőkben állapitható meg:

Mi kárhoztattuk a 867-iki kiegyezést, mely az ország jogait sok tekintetben korlátozza, kárhoztattuk főleg azért, mert ezen egyezmény folytán Magyarország megszünt önálló független ország lenni s a szomszéd örökös tartományoknak leglényegesebb dolgainkba befolyások van.

A válaszfelirati vita bevégeztetvén, egyike a legnevezetesebb kérdéseknek, a birói hatalom gyakorlásáról szóló törvény volt. Mi már azon sorrendre nézve, melylyel az országgyülés teeendőit megkezdeni s folytatni kellett volna, eltértünk a kormánytól, mert mi azt hittük, hogy először az urbériség maradványait és a regalék megváltását, és igy a birtok állapotok kiegyenlitését és rendezését kellett volna mindenekfelett elintézni, azután a községek s megyék rendezése után kellett volna az igazságügy szervezetét felvenni; mert csak akkor lehetett volna valósággal elválasztani az igazság szolgáltatást a közigazgatástól. Ugyanezen kérdésben is mi lényegesen külömböztünk a kormánytól. Mi is óhajtottuk a birák függetlenitését, de nem csak alulról mint azt a kormány eszközölte, hanem alólról és felülről egyaránt. S ez okból mi az első birák élethosziglan választása által kivántuk ezen czélt elérni. Ohajtottuk, hogy a birói képzettségre tekintet legyen s ez okból a qualificatio meghatározására nézve a legszigorubb rendszabályokat is készek voltunk elfogadni.

Magyarországon az első birákra nézve századok óta egy nagy és fontos elv huzódott végig alkotmányunkon, t. i. azon elv, hogy felettünk első folyamodásilag csak oly birák itélhetnek, kiket mi magunk választunk. A birák kinevezése ha felségi jog, ez esetben egy alkotmányos monarchiában a fejedelem és nép közt megosztható, vagy kizárólagos felségi jog, és ez esetben a fejedelem nevében a minister átruházott hatáskörben eszközli a kinevezéseket, és ily minőségben a megyei bizottmányok is eszközölhették volna a választásokat.

Átalában azon bajok és hibák, melyek a választásoknál a családi összeköttetések, protectiok miatt léteztek, léteznek a kinevezések mellett is, azok más körökbe mentek által; igy a megyei alispánok s befolyásosabb emberek helyett a törvényszéki elnökök s főispánok protectioja s családi összeköttetése lett döntővé. Az 1848-iki törvények a jogterjesztések elvéből indultak ki; a mostani kormánynak lett volna feladata mindazon kiváló jogot, melyeket hajdan a nemesség gyakorolt, az egész népre kiterjeszteni. A helyett a kormány a biróválasztás jogát magához ragadta s ezen fontos kérdést a hatalom érdekében s a 848-ik törvények ellenére oldotta meg.

A második fontos tárgy volt a törvényhatóságok rendezése. Itt is az ellenzéket tetemes elvi külömbség választotta el a kormánytól. Nevezetesen Magyarországon egy nagy alkotmányos elv létezett t. i. semmit rólunk nélkülünk. Ezen elv alapján a megye önmaga kormányozta magát s a felsőbb rendeleteket a megye hajtotta végre. A kormány ezen nagy elvet a megyei szervezés alkalmával megsemmisitette s a megyei testület mint ilyen többé nem administrál. A főispáni hatáskör széles kiterjesztése sok tekintben megsemmisitette az önkormányzatot s a kormány ezen fontos kérdést is a hatalom szempontjából a 848. törvények ellenére intézte el.

Még sérelmesebb, még kárhoztathatóbb lett ezen intézkedés azáltal, hogy a helyett, hogy mint a 48 ki törvények rendelték, a megyei szervezet kizárólag a népképviselet elvére fektettetett volna, behozatott a nagyobb adófizetőknek dicret befolyása.

Ily institutiót Magyarországon hozni be, ahol a megyék a közigazgatást évszázadok óta, néhol nyolcz tizezer bocskoros nemes egyenes befolyása mellett, zavar nélkül folytatták, valósággal képtelenség volt.

De volt mág egy nagyon sérelmes, mindennél kárhoztathatóbb, nevezetesen midőn a kormánypárt a közigazgatási igazság szolgáltatást megteremtette. Ugyanis az ellenzék mind a megyék mind a községek rendezésénél követelte, hogy azok, kik közigazgatási uton sérelmet szenvednek, házaikat s igazaikat a rendes biró előtt kereshessék. Oly elv melyet hazánk ősi alkotmányában fellelünk, mert a 48 at megelőzött időszakokban p. o. valaki rövid visszahelyezési pert kezdett az alispán előtt, s a legfőbb politikai forum, a kanczellária azt véglegesen eldöntötte, a vesztes fél jogát a törvény rendes utján via juris bármikor biró elé vihette. A 840-iki törvények világos rendeletei szerint vizszabályozási kérdésekben a megye küldöttséget tartozott rendelni s ha a küldöttségek intézkedésével a fél meg nem volt elégedve, feljebbvihette a helytartó tanácsra; de ha minden politikai forum együttesen egybehangzólag intézkedett volna is, ha a fél ezen intézkedést jogaira nézve sérelmesnek találta, a törvény értelmében sérelmét biró elé vihette.

Ez alkalommal pártunk egyik vezére, Tisza Kálmán igen szépen fejté ki az angol alkotmány elvéből annak szükségét mind a polgári szabadságra mind a tulajdonjog biztonságára nézve, hogy közigazgatásilag az enyém és tiéd felett intézkedni ne lehessen, és ha intézkedés történik s a polgárok tulajdonaikban megkárosittatnak, tehát úgy, miként Angliában az illető eljárok ezért felelősek legyenek, és az illető felek ezen kérdéseket a törvény rendes utján orvosolhassák.

Hiába hivatkozott pártunk másik vezére Ghyczy Kálmán, hogy ezen jog a polgároknak még az osztrák törvénykönyvben is biztositva van. A többség az ellenzéki inditványt mellőzve, megállapitotta a közigazgatási igazságszolgáltatást. S most kérdem t. választók, az ország minden higgadt polgárát, kérdem mindazokat, a kik ily kérdések felett itéletet tudnak mondani: vajon a közjogi kiegyezés, vajon a közjogi vita gáltolta-e a kormányt, hogy ezen kérdésben az alkotmonyos elvekkel, törvényeink szellemével, a szabadság megszoritásával s a tulajdonjog megsértésével a közigazgatási igazságszolgáltatást megalapitotta?

Hasonló igen nevezetes két törvényjavaslatot terjesztett be a kormány az országgyülés vége felé s ezek voltak az országgyülésidőszaknak háromévről öt évreleendő kiterjesztéséről s a 848-ki választási jogról szóló törvényjavaslat.

Az elsőre nézve egy tekintettel mindenki állithatja, hogy az a politikai jogok korlátozása, a népjognak bizonyos összébb szoritása, hogy az országgyülés tartamát háromról 5 évre akarják kiterjeszteni. És ezen törvény azt hiszem, nem is talált az országban viszhangra. A 848-iki választási törvények tagadhatlanul igen sok kételyt hagynak fen de ez nem jogosithatta fel a kormányt, hogy a választási szabadságot megszoritsa.

Maga az, hogy a belügyminiszter azt mondta miszerint ők azon megszoritó szokásokat módositani kivánták, ha idő lett volna reá, mutatja azt, hogy a szándék megvolt a politikai jog megszoritására; azt is állitá a belügyér, hogy ők csak azokat kivánták kizárni, kik jövedelmeiket eltitkolván, az államot megcsalják — ugy de Magyarországon sokan tagadják el jövedelmeiket, a külömbség ebből az, hogy a kizáratás a gazdagoktól nem, s csak is a szegényebbeknél mutatkozott volna. Ezen vita alkalmával felmerült az átalános szavazat jog kérdése; többen azt állitották, hogy ez az ember vele született joga; ugy de ez esetben ezen jog a gyermekeket nőket s cselédeket egyiránt megilleti, — én részemről nem óhajtok oly nagy befolyást adni a nagy birtoknak, nem a nagy tőkepénzeseknek s gyárosoknak, kik ezer meg ezer tőlök függő munkással jelenhetnének meg a választásoknál s leszavazlathat a közép osztályt — ezen okoknál fogva az átalános szavazatot nem pártoltam.

Én nem tartozom azok közé kik az ellenzék eljárását azon kérdésben megalapitották, de örömmel fogadtam a tényt, midőn láttam, hogy azon eljárás mellett az ország ezen két törvényjavaslat hátrányától megszabadul.

Nem kevésbbé fontos tárgy volt a költségvetés, nemcsak azért, mert először terjesztetett be egy rendszeres költségvetés; de azért is fontos volt ez, mert a költségvetés mikénti tárgyalásától, megszabásától függ az ország pénzügyres ez kihat minden egyes anyagi jólétére, jövendőjére.

Azon szomoru eredmény melyet a kormánynak öt évi kormányzata után elértünk kötelességünkké tette nekünk, képviselőknek, a bajokról gondolkodni s én pénzügyi bajaink kutforrását a következőkben találom:

Pénzügyi bajaink főokozója azon állam-jogi kiegyezkedés melyet 1867-ben az örökös tartományokkal a mostan uralkodó párt megkötött. Eltekintve attól, hogy az osztrák államadótságokból Ausztria örökös tartományai nagy beruházásokban részesültek, mig Magyarország egészen elhanyagoltatott; eltekintve attól hogy a Bach rendszer alatt sulyosan reánk rótt adók mellett is az összes terheknek, mintegy 28 perczentjét viseltük, még is a kiegyezkedés alkalmával 30 százalékot vállaltunk el, — a legfőbb és legméltánytalanabb volt a kiegyezkedésben az, hogy az államadóságok két részre nem osztattak, pedig midőn megtalálták a kamatok quotáját, megtalálták a tőke hányadát is, Magyarországnak még Lusthaudl szerint sem voltak jogilag államadóssági s midőn mi az örökös tartományok terheiből 30 százalékot beemeltünk a hypothecát csak jobbá tettük — tehát jogosan ezellen egy osztrák hitelező se szollalhatott volna fel. A szétválasztás módozatára az osztrák államadósságokban oly nagy szerepet játszó sorsolás czélra vezető ut leendett s a kezelés kevesebbe kerültvolna nekünk mert már igy is egy osztály hivatalnoksereget kellett államadóságainak kezelésére felállitani, és ezen kivül viseljük a közös allamadóságok kezelési költségeit is.

Az államadóságok ezen közösségéből következik azon méltatlanság, hogy mig az örökös tartományok államadóssági járulékaikat szelvényadó czimén deválválták addig, mi kénytelenek vagyunk fölytonosan a devalvatio előtti összeg 30 százalékot fizetni.

A második főoka pénzügyi bajainknak mindenesetre a hadügyekben rejlik. A közös hadsereg mellett a honvédelmi institutiónak fejlesztését, a honvédek felszerelését ez ország a nélkül, hogy a közös hadsereg létszámát lejebb szállitanák, meg nem birja.

A harmadik oka ezen szerencsétlen pénzviszonyoknak az is, hogy a kormány, mióta kezébe vette hazánk pénzügyeit, minden kiadását tetemesen nevelte, tisztviselői számát szaporitotta, azoknak fizetését hasonlag emelte, ugy, hogy bár bevételeink is némi tekintetben szaporodtak, rendes kiadásaink s bevételeink között szinte 5 millió differentia mutatkozik. Es ez annyivalinkább sajnos, mert vannak a rendkivüli kiadások közt oly tételek, melyek ha összegükre nézve nem is fordulnak elő ugyanazon számban, de oly czimen minden évben, mindenesetre fogunk találni kiadásokat.

Az állam pénzügyeit illetőleg meg kell jegyeznem, hogy egy állam pénzügyeire s hitelviszonyaira különböző tények és viszonyok egyiránt hatnak.

Igy például Magyarország hitelviszonyaira az erdélyi állapotok ziláltsága, a horvát viszonyok tarthatlansága, belügyeinket érdeklőleg az igazságügyi szervezet hiányos volta, azon helytelen fillérkedés, melyet a szervezés alkalmával követtek, a váltótörvények hiányos volta, kereskedelmi törvények nem léte, telekkönyvi rendszerünk hiányai mind közre müködnek. S ugyanezt mondhatom, ha az oly eljárást tekintem, melyet a kormány a legutóbbi időben az ugynevezett nagy vasuti szerződéssel tett. Nem akarok ezen szerződés jó vagy rosz, hasznos vagy káros volta felől szólni, annyi áll, hogy a minisztérek kik megkötötték, csalhatatlanul jónak tartották. Ha tehát az ország három minisztere a legelső hitelintézettel s a Rotschild házzal egy 150—200 millió forint értéket képviselő szerződést aláir és ezen szerződés megbukik a nélkül, hogy az, az országgyülés elé kerülne és a miniszterek tovább is megmaradnak állásaikban, ezt az én fogalmam szerint a miniszterek erkölcsi felelősségével összeférhetlennek, az ország hitelére károsnak tartom. Az ily nagy vasuti kérdések, vállalatok, előmunkálatokat, tanulmányokat követelnek, de máskor hogyan tegyék az intézetek ezen előleges költségeket meg, ha Magyarország három minisztere aláirásával ellátott szerződés a szerződő feleket nem biztosithatja. S hogy a magyar kormány a pénzpiacz évek óta kedvező hangulatát fel nem használta, az oly hiba melyet helyrehozni alig lesz többé alkalom.

Az állam pénzügye igen hasonlit egyes emberek háztartásához. Ha az állam többet ad ki, mint a mennyit bevesz, épen ugy mint egyesek, napról napra roszabb helyzetbe jut, s évről évre folytonosan többet adván ki, mint a mennyit beveszünk, igen természetes, hogy pénzügyeink napról napra roszabbul állnak.

Az 1868-iki költségvetés alkalmával felszólaltam az ellen is, hogy a kormány hivatalnokai illetéktelen czimekkel élnek és ezen „nagyságos" és „méltóságos" s „kegyelmes" czimek vonták leginkább ma guk után a fizetések felemelését s a költségek szaporitását; kiemeltem ezen költségvetés alkalmával azon tévesztett gazdálkodást, melynélfogva Magyarországnak négy millió holdat meghaladó állami birtokai mellett uradalmakat vásároltak, s oly fekvőségeket vettek, melyek messziről sem fedezik az érettök adott pénz kamatait, s ha valamely épitkezést tettek, költségesen épitették, az investitiokban kellő sorrendet nem tartottak, kiépitették azt, mi halasztható, és elmulasztották kiépitését annak, mi halaszthatatlan lett volna. Kiemeltem azon visszaéléseket is sorban, egyenkint, melyek a közigazgatás minden ágában előfordulnak, s melynélfogva ma az összes üzérkedés czéltáblája az állam s mely az állam hitelére szintén igen károsan hat, elmondván röviden azon nézeteket is, melyek engem a pénzügyekben vezérelnek; és a melyeket t. választóim a következő kifejezésekben megtalálhatnak. Ugyanis én az alkotmányoson meghatározott adókat a legszükségesebb investitiokul tekintem arra nézve, hogy személy s vagyonbiztonság, jó közigazgatás, jó igazságszolgáltatás legyen, hogy az intellectualis erő, az értelmiség jutalmaztathassék s a birtok értéke, a vagyon növekedjék. Én a régi államot pénzügyi államgazdászati szempontból is elitélem, feudalis, aristokratikus, bureaucraticus közigazgatásával, moraliter sülyedő központi kormányzatával; én adó tekintetében is cultur államot ohajtok, hol a legszigorubb becslés alapján jövedelméhez mérten fizesse mindenki adóját, hol az önálló autonom testületek magokat adóztatják meg, önmagokat kormányozzák, önmagokat ellenőrzik, és egyuttal figyelemmel kisérik telsőbb hatóságok kiadásait is. Elmult az idő, midőn a fiskalitásokkal, koronai államjavakkal lehetett az állam kiadásait fedezni, s hogy ezen óriási kiadást megbirjuk, igazságnak kell lenni az államadók kivetésében s azok berendezésében.

Ezen alkalommal egy igen fontos határozati javasiatot terjesztettem a ház elé, melyben követeltem az ingó államvagyon kimutatását az átnézeti állapottal szemben, a jelenlegi állás feltüntetését, a hivatalok rendszeresitését, a a nyugdijak alkotmányos elvekre s alaptan fektatését. Ezen fontos határozati javaslat a pénzügyminiszter kivánságára a pénzügyi bizottsághoz utasittatott. Egy év mult el mig az a pénzügyi bizottság által a háznak tárgyalás végett beterjesztetett. A pénzügyi bizottság állitóleg feltalálta az ingó államvagyon kimutatását a költségvetésben, s ennek szükségességet nem látta, de elfogadta a hivatalnokok számának kevésbitését, rendszeresitését, a nyugdijak törvényszerüleg való szabályozatát.

A jobboldali lapok ugyan ezen tárgyalásról oly forma tudósitásokat közöltek, miszerint Móricz inditványa elesett, a pénzügyi bizottság véleménye elfogadtatott és azt, hogy a pénzügyi bizottság s ennek alapján az országgyülés is inditványom két részét elfogadta, elhalgatták.

Valójában a jobboldalon is többen voltak azon nézetben, hogy a 3-dik részt az ingó államvagyon kimutatását az átvételi állapottal szemben elakarták fogadni, de miután a kormány mintegy 20 milliót elköltött ebből is, ezt mégis jónak látták el nem fogadni.

A mi általában a pénzügyi rendszer kiegészitéséhez tartozik, azok az adók ide értve a közvetett s közvetlen adókat, ezeket a mi kormányunk mind az önkényes kormánytól vette által. Én magam is szorgalmaztam az adóreformokat, szorgalmaztam az adók helyesebb kivetését, hanem a kormány nem talált sem utat sem módot a reformok keresztülvitelére; a pénzügyminiszter az felelte nekem, hogy mig a cataster felmérések be nem fejeztetnek, a földadó iránt reformokat nem hozhat be, a közvetett adóknak pedig ezekkel arányban kell lenni, s igy sem egyik, sem másik neméban az adóknak reformokat ezuttal be nem hozhat; ha tehát a kormány ezekben a nézetekben megmarad, akkor évtizedekig minden fog maradni a réginél; pénzügyi kezelésükben a zopf nagyobb, mint régen volt, hivatalnnkaink nem elég szorgalmasak nem eléggé önzéstelenek.

Én részemről azt tartom, hogy ha kiadásainkat, különösen a hadügyekben nem reducaljuk, ha jövedelmeinket ujabb kutforrások s reformok utján nem szaporitjuk, akkor pénzügyeinkben az arányokat helyrehozni csak nem lehetetlen. S ily pénzügyi körülmények között valójában igen csodálatos, hogy midőn a jobboldali képviselő jelölt gróf Teleky Sándor programmját előadta kijelenté, hogy pártolni fogja mindazon törvényjavaslatot, melyek az ország jövedelmének veszélyeztetése a föld s ipar terhelése nélkül, lehetővé teszik a dohánymonopolium, fogyasztási, a bélyeg- s illeték adók eltörlését s módositását. Épen azért, mert ilyen ámitások forognak szóban, szükségesnek véltem önöknek a fenntebbieket az adókról s adóviszonyainkról előadni.

Ha általában azt veszszük, hogy Magyarországon a földadó a jövedelemnek mintegy 16 századrésze szerint vettetett ki, a földadót igen magosnak nem lehet mondani; de ha tekintjük azt, hogy a kiszámitott jövedelmek az ország igen nagy részében tetemesen növekedtek, mig a földadó nem emelkedett, ugy bátran merem állitani, hogy Magyarországon, kivéve egyes eseteket, a földadó elviselhető, és jelen pénzügyi viszonyaink között nincs oly kormány, mely a földadót lejjebb szállithatná s e tekintetben csak igazságosabb felosztást várhatunk. Ha valaki, ugy én azok közé tartozom, kik az indirect adóknak hátrányos, némelyiknek igazságtalan voltát érzem, felettök némiképen gondolkoztam is, s habár a dohány egyedárusságot magam is megszüntetendőnek tartom, mert az gátolja az ipart a kereskedést még is az ezen jövedelmek megszüntettését a kincstár teljes kárpótlása mellett gondoltam és e czélból ajánlottam, a gyártási adót, mely igen hasonló népességi viszonyok mellett Amerikának 33 millió dollárnyi jövedelmet hozott, a másik mód volt a dohányárusok egyenes megadóztatása, mely után a vám, illetékek, kereskedők és gyárok magassabb jövedelmi adójával való megadóztatásával 13 milliót meghaladó összeget lehetett voln kihozni, mig igy a valóságos tiszta jövedele 7 és 8 millió között lebeg.

Jelen pénzügyi viszonyaink közt tehát adóleszállitásról szó se lehet és ezeket azért tartottam önöknek kötelességemül elmondani, hogy ezen ünnepélyes pillanatban, midőn számot adok a multról s kérni fogom önöknek további bizalmát, hogy e pillanatban nemondhassa senki, hogy én jogosulatlan reményeket akartam választóim szivében felkölteni. Ha tehát egyes meghozott törvényekről, pénzügyeinkről nagy dicsérettel nem emlékezhetem, még is el kell ismernem azt, hogy azon hibás törvényeken kivül vannak hasznos czélszerü törvények is melyek a multországgyülésen alkottattak. Ilyen p. o. a községi rendezési törvény melyről, ha kiveszszük a nagy adófizetők befolyását ezeket bátran elmondhatom, hogy jobb törvényeink egyike.

Hasonlóul nagy hiányt pótol a vadászati törvény és a vizszabályozási és partrendőrségi törvény. nem kevesebb becscsel birnak az urbéri szabályozások és szabad telkeknek érdekében alkotott törvények; végezetre

Az ipar törvény melyek hasznosságát csak később fogjuk tapasztalni, — a mily nagy eszme volt a föld felszabaditása, szinte oly nagy horderejü az ipar felszabaditása.

Ezekből méltóztatnak látni t. választóim, hogy ha egészben véve nem is lettünk az országgyülés magatartásával és eredményeivel megelégedve, azonban bizonyos rendezettebb állapothoz közelebb jutottunk, melyből szabad elvü és lényeges módositásokkal, nézeteinknek megfelelő helyhezethez is eljuthatunk, állapotunk javulását könnyebben előidézhetjük. Szólani kivánok még azon álláspontról, melyet a baloldal azon tagjai, kikhez én is számitom magamat, a mult országgyülésen elfoglaltunk és jövőre is elfoglalni kivánunk. Ez pedig az: megtartani a jelen álapottból mind azt, a mi jó, és követelni mindazt, a mi még hiányzik; hiányzik állami önállóságunk, hiányzik pénzügyünk, hiányzik, hadügyünk függetlenitése; e tekintetben hajthatatlanok vagyunk. Ha Magyarország állami önállósága nem volna is közeljövőben elérhető, ha egyideig nem lenne az egyéb ábrándnál, mi ezen ábrándért is küzdeni fognánk törhetetlenül.

Egyről azonban biztosithatom önöket, hogy mi nemcsak hogy forradalmat nem akarunk, sőt oly politikát követünk, mely forradalomra nem is vezethet.

Mi ő felségének hü oppositiojához tartozunk, mi óhajtjuk békés uton a 48 at elérni, de nem kivánjuk a 49 et előidézni.

Pártvezéreinkkel személyes érintkezéseim után bátran állithatom, hogy közöttök sem a barátság bensősége, sem a politikai nézetek és elvekre nézve különbség nem létezik; s igy a teljes egyetértés soha nagyobb nem volt mint most, — de számosan csatlakoztak hozzánk s mi tömörebben állunk mint valaha; s az ország minden vidékén a nép határtalan ragaszkodással késziti elé pártunk diadalát.

Móricz Pál és Csanády Derecskén.

** Nevezetes nap volt tegnap Derecskén. Móricz Pál a bárándi választó kerület képviselője számolt Derecske és Tépe választóinak. Egész délelőtt szokatlan élénkség uralgott az utczákon. Valóságos ünnep volt.

Diszes bandérium sorakozott a főtérre; a lovasok lehettek mint egy 40 en. Majd kiindultak nemzeti zászlókkal és diszkardokkal ékesitve a várva várt képviselő elé, követve a kocsik beláthatatlan hosszu sora által.

A derék képviselő Tépe felől jött A lelkes tépeiek szinte elibe mentek lóháton és szekeren, s felajánlák kiséretöket Derecskéig, hol a számoló beszédet is meghallgatták. Tépe részéről Nagy Pál lelkész és Biki Ferencz üdvözölte az ünnepelt férfiut, ki a legszivélyesebben válaszolt, mit a választók harsány éljenzéssel fogadtak.

Majd a határnál egyesült a tépei és derecskei diszes kiséret, és Derecske részéről Szeres Gyula gymn. jeles tanár üdvözölte a szeretett képviselőt, ki 3 év után is oly szeplőtlen hazafiui becsülettal tért viszsza választói körébe, mint a milyennel eltávozott. Móricz Pál erre köszönetet mondott a bizalomért, mely ujolag a legnagyobb éljenzésben nyilvánult.

Bevonulván a diszkiséret, nagy néptömeg lepte el a főtért, s a képviselőt harsogó éljenekkel fogadták.

Itt Éder János szép müveltségü plébános üdvözölte a derék férfiut, ugy is mint volt, ugy is mint leendő képviselőt, s felkéré követi jelentésének előadására.

Móricz Pál erre a fennebb egész terjedelmében közölt beszédet adta elő a szónoklat közben többször megujultak a tetszésnyilatkozatok, s végül dörgő éljenek hangzottak fel.

A beszéd végeztével Lamos Ede jegyző a következő beszédben kérte fel Móricz Pált a képviselői jelöltség elfogadására: „Tisztelt képv. ur! Valamint a hirlapi közleményekből, ugy, a tekintetes urnak az eloszlott országgyülés müködéséről ez alkalommal tett képviselői jelentéséből annak sajnos tudomására jutottunk, miszerint a lefolyt országgyülés a helyett, hogy a többség által előidézett közjogi helyzetünk javtiására törekedett volna, sok tekintetben hiányos törvényeket alkotott, és a a népképviselet s a haladó kor szellemével öszsze nem férő intézményeket hozott létre, a létesitett belreformok pedig olyanok, melyek sok részben nem alkalmasok a nemzeti erő fejlesztésére. Örömmel tapasztaltuk azonban, hogy képviselő ur, mint szeretve tisztelt volt képviselőnk a jólét és szabadság diadaláért küzdő párt zászlója alatt szilárd állást foglalván, a küzdelmek terén egész kitartással küzdött és müködött, és minthogy ismerve szabadelvüségét s lángoló honszeretetét, hiszszük és megvagyunk győződve, hogy hazájának szolgálni akar és fáradhatatlan tevékenysége, emelkedett szelleme, és államférfiui jeles képességével mind azok valósitására fog törekedni, melyeket hazánk függetlensége, felvirágzása és az ujabb kornak haladása követel: Őszintén kérjük, miszerint becses személyében helyezett bizalmunknak engedve, a képviselői jelöltséget óhajtásunkhoz képest elfogadni méltóztassék.

E beszédre Móricz Pál kijelenti, hogy örömmel fogadja a bizalmat, s szerencsésnek érzi magát, hogy e nagy megtiszteltetés épen e kerület értelmes polgárai részéről éri öt, és igéri, hogy a bizalomnak igyekszik megfelelni, mire zajos éljenekben törtek ki a választók.

Még Heilpern Benő üdvözölte a fenkölt lelkü képviselőt, s Móricz erre is a legszivélyesebben felelt. Ezután a derék férfiu szobájába tért, s itt Mandel Jakab fia Mihály köszönté fel magán körben az ünnepeltet.

E rövid idő eseményei is meggyőztek minket arról, hogy pártunk Derecskén rendületlenül áll, s Móricz Pál képviselővé választása egészen bizonyos.

Az ünnepély lefolyása után diszlakoma következett, melyen mintegy 300-an vettek részt a választók. Először itt poharat emelt Móricz Pál a bárándi kerület ellenzéki választóiért. Veres János közpolgár (Oláh Károlyhoz szállva) népkölteményben köszönté fel Móriczot. Oláh K. lapunk szerkesztője hangsulyozá a pénzügyi talnulmány fontosságát s jelzé, hogy e téren kevés tehetseg tünt fel, Móricz P. e kevesek közül való, ő tehát a képviselőt mint pénzügyi jeles kapacitást üdvözli. — Móricz P. Ghyczy és Tisza Kálmánért emelt poharat. Nagy Pál tépei lelkész azért üritè poharát, hogy éljen a volt s leendő képviselő! Móricz Antal (Debreczenből) ki emeli a vidéki sajtó fontosságát, s e vidék lapja — a „Debreczen" — szerkesztőjét, Oláh Károlyt élteti. Móricz Pál kiemelé az alsóbb klerus hazafiságát. s ennek jelenlevő tagját Éder Jánost üdvözlé. Éder János Móricz Pált ugy köszönté fel, mint a ki emberül beváltá választóinak adott szavát, s üdvözlé őt mint a kaszinó és dalárda jótevőjét. Ezután a dalárda tisztelgett Móricz Pálnak s a lelkes dal tapsokat aratott. Oláh Károly poharat üritett a kath. papság vágya teljesedéseért, a nősülés behozataláért, továbbá a dalárdáért, azután a bandérium ifju vezéreért és végül a diszkiséret zászlótartójáért. Móricz Pál Jókait és Csernátonit, mint az ellenzéki sajtó két vezérét élteté, s egyuttal határozatba ment, hogy Ghyczynek, Tisza Kálmánnak, Jókainak es Csernátoninak táviratiüdvözletküldetik a elen volt választók részéről. Erre a dalárda ismét lelkes dalt zengett, s a sikerült előadás megejeneztetett. Majd Kovács Károly (Tépéről) a baloldal országos győzelméért emelt poharat. Magyar Lajos a hitfelekezetek egyetértéseért ivott. Mako István (Debreczenből) kiemelé, hogy Tisza Kálmán, pártunk egyik lánglelkü vezére egyszersmind lelke, szabadelvü őre a debreczeni egyháznak és iskolának, ohajtja, hogy e nagy férfiu szelleme hassa át hazánk polgárait s az ő eszméje győzzön mielőbb. Végül Móricz Pál a rendre figyelmeztetè választóit s buzdità őket, hogy 3 évben legalább egy napot szenteljenek a hazának s jelenjenek meg a választáson, s beszédét a haza éltetésével zárta be, mire lelkesen hangzottak fel: „Éljen a haza! Éljen Móricz Pál!"

Igy mult el a legszebb rendben s a legnagyobb lelkesedéssel Móricz Pál ünnepélye Derecskén. A közönség d. u. 5 órakor oszlott szét a képviselőjelöli lelkes éljenzése közt.

* * *

Csanády Sándor is megjelent e nagy napon Derecskén, Kühnel Ignácz pesti ügyvéd kiséretében.

Mindenesetre nagy tapintatlanság volt Csanádytól e napra elhalasztani idejövetelét. A lakosság eleintén zavartól félt, kivált midőn látta, hogy a környékből Csanády neve alatt vasvillával, fegyverrel és botokkal jöttek be néhány szekeren a 48. párthivei. Ez a maroknyi nép kezdett is tüntetni kiabálással, de a Móricz érett választói erre csak — gyöngéd mosolylyal feleltek.

Csanády egy zugban Kiss Lajos tanár házánál ütötte fel sátorát, hiveinek nagy része nőkből és választóképtelenekből állott. Jól tud ta ezt — ugy látszik — maga a vándor politikus is, mert frázisokkal teljes beszédében erősen hangsulyozá, hogy a szélsőbal minden férfira, a ki csak 20 éves, ki akarja terjeszteni a szavazati jogot. (Felkiáltások: „akkor mi is szavaznánk!") Csanády szerint öngyilkos mind az, a ki a szélsőbaloldallal nem szavaz.

Ezután Kiss Lajos tanitó kérdé a közönséget, kit akarnak jelölül felléptetni. A hivek Csanády nevét kiálták.

De Csanády kijelenté, hogy ő felette már hét kerület vetélkedik, igy ezt el nem fogadhatja, hanem ajánl magához hasonló derék hazafit, Báró Baldácsi Antalt! (Felkiáltások: Van e birtoka?) Csanády aztán a jelölt ismertetéséül elmondja, hogy annak sok birtoka van. („Csak aztán jó lelkiismérete legyen!" — kiáltják némelyek. Hallják kentek, hogy olyan mint ő" — hangzik a tömeg közzül.) Ekkor megnyugodva mondták rá az éljent. Csanády megigérte, hogy ő adja tudtul a bárónak e megtiszteltetést.

Végül Kühnel Ignácz tartott hosszu beszédet az általános szavazati jogról, elmondá, hogy csak a 48 as párt akarja tisztán a szabadságot, a többi egy sem, az ő pártjuk mindenkinek akar szavazati jogot adni, (közbeszólások: „akkor mi is választók volnánk!)

A jelölt iránt nem igen mutatkozott lelkesültség még a 48. hivei közt sem.

Hogy Csanády itt valami czélt érne, arról szó sem lehet. Láthatta most önmaga is közönségét, 50 választónál a kerületből itt nem volt több. A felkiáltásokból maga is észrevehette, hogy ily népet nem csodás dolog frázisokkal lelkesiteni. Az értelmiség köréből csak három egyén volt itt jelen. A nem választók ujongtak a szavazati jognak. Ha oly elfogulatlanul figyelt Csanády, mint mi, akkor ezeket láthatá. Hivatkozunk őszinteségére. Azért kár volt zajt ütni — semmiért.

UJDONSAGOK.

* **Az egyháztanács** tegnapi gyülésén a felsőbb leanyiskola ügyében készitett munkálat véleményadás végett egy bizottságnak adatott ki. Ugyanekkor határozatba ment, hogy a debreczeni ünnepkövetek (legatusok) ezután 40—40 ft dijban részesülnek; s e dij már a mult pünkösti követeknek is kiadatik.

* **Kovacs Lajos** főiskolai tanár és Matolcsy Erzsébet tegnapelőtt tartották esküvőjöket. Az esketést Révész Bálint püspök teljesitette, kenetteljes szavaival kért a gondviseléstől áldást a derék ifju párra. Kisérje szerencse és megelégedés a megkötött frigyet!

* **A lövöldében** tegnap tartott lövészet alkalmával Borsos Ferencz egyleti tag által a legmélyebb lövést tevő részére kitüzött 1 régi tallér dijat Pájer József nyerte el jó négyesével. Jóna Dániel ismét bravour-ozott szép és jó lövéseivel, ki négyest szinte lőtt. A mily elösmerés es követésre méltó Borsos Ferencz adománya, ép oly leverő a tagok azon közönyössége, melylyel az egylet iránt meg nem jelenésük, s a lövészetben részt nem vevésük által — viseltetnek; az ily közönyösség mellett az egylet virágzóvá soha nem lehet; pedig rendesen, ha a társulat ügyei nem jó lábon állanak, ezért magok a tagok az elnökséget, illetőleg a választmányt okolják, holott a hiba épen az ő közönyösségüknek tulajdonitható. Azon egynehány lövő által fizetett dijból a költség ha kikerül, — megesvén sokszor. hogy ez sem fedeztetik, — s ha csak a költség fedeztetik csupán, jövedelem nem létében az egylet adósságait törleszteni nem lehet. Ha a tagok e körülmenyt meggondolják, azt hiszszük, nem lesz szükség többszöri felszólalásra, s nagyobb számmal fogják látogatni a lövöldét, a lövészetben pedig nagyobb buzgóságot fejtenek ki.

* **A városi szervezési munkálatok** a holnapi postával küldetnek fel ujra a belügyminiszterhez. Azt hiszszük, hogy rövid időn azok helybehagyatva érkeznek vissza; s a tisztujitás juliusban megtörténhetik.

* **Az országgyülési** képviselőválasztások julius első felénél elébb aligha megtétethetnek városunkban.

* **Az ipartarsulati bank** folyó hó 26 án tartott gyülésén összesen 18500 ft jegyeztetett a részvényekből alá, s ugyanez alkalommal 18000 ft. aláj egyzett tőke után az illető előleges 4%-tóli be is fizettetet, egyszersmid elhatároztatott, hogy a részvényekre befizetés az id. pénztárnoknál Kerekes Györgynél továbbra is eszközölhető. (Beküldetett.)

* **Nyilvános nyugta és köszönet.** A folyó hó 30 án megtartandó dal- és zene-egyleti jótékonyczélu dalestély alkalmára nyereménytárgyakat adományoztak. 1. Bethlen Mikó Róza grófnő ő nagysága 5 darab szép porczellán és üvegtárgyat. 2. Jakobovics Jusztina urhölgy 26 darab porczellán tárgyat. 3. Patay-Kállay Terézia ő nagysága 2 darab porczellán és üveg targyat, melyekért fogadják az illető adományozók az egylet választmanya nevében legmélyebb köszönetemet. Debreczen, 1872. május 26. Komjathy László m. k., egyleti pénztárnok.

* **Beküldetett.** A becses lapja szombati számában üzletemről közlött hir helyreigazitása végett szükségesnek tartom tudatni, hogy nem kis leány, hanem meglett koru mintegy 30 éves nőcseléd volt az, ki lutri nyereményt tett, s hogy csak a nyeremények után tudakozódó sokaság zaja és tömeges elfoglaltatás okozta (?) hogy nem vétetett rögtön észre a ternó, mely egyébiránt később alaposabb vizsgálat után minden vonakodás nélkül ki is lett fizetve. Tisztelettel Steiner R. fődohánytőzsde tulajdonos és sorsjáték kezelő.

* **Varosunkból** többen rándultak ki tegnap a Samsomban rendezett májusi tánczvigalomra. — E tánczvigalom azonkivül, hogy a sámsomi kaszinó javára szépen jövedelmezett, az ott megjelent szép hölgyeknek s a tánczban fáradni nem tudó ifjuságnak is különböző időig megmaradó kedves emléket nyujtott. — A se hideg, se meleg idő a legkedvezőbb volt a tánczolókra s csak éjfélután 2 óra tájban inté távozásra a felhőkbe takart ég a vidám társaságot. —

* **A hazárd-kartyázás** nemcsak a városon folyik — a rendörség ellenőrzése s kemény büntetések alkalmazása mellett is — hanem még a kertekben is kezd lábra kapni. Rendőrségünk egy ily a városon kivüi levő kártyabarlangot fedezett fel s a vizsgálat e tárgyban megtétetett, s az illetők büntetése el nem marad.

* **Kérelem.** A f. hó 20-án a lövölde helyiségén tartott táncz-estély alkalmával valaki fel lévén hevülve, nehogy az esti hüs lég „neki" megártson, lövöldei szolga Flezsár Sámueltől egy nagy kendőt kért el azon igéret mellett, hogy azt másnap köszönet mellett vissza szolgáltatja. Miután azonban az illető uraság a hölgye számára elkért nagy kendőt mai napig sem adta vissza, a vele szivességet tevő szegény szolgának: a nyilvánosság terén vagyok kénytelen őt felhivni arra, hogy a nagyobb compromissió kikerülése végett azt hozzám a tulajdonosnak leendő kézbesités végett legfelebb május 31-ig eljuttatni sziveskedjék. Debreczen 1872. május 27. Jeney István, egyl. jegyző.

* **Felvilágositásul.** — T. szerkesztőség! — Meglepetve olvasám a „Debreczen" f. hó 25 iki számában, miszerint a debreczeni főiskolában tanuló ifjak énekkara ugyancsak f. hó 26 án Tasnádon tánczvigalommal összekötött hangversenyt rendezend, vagy is ma már rendezett. — Indittatva érzem magamat nyilvánosságra hozni, hogy e dologról, valamint a főiskolai énnekkar nevének jogtalan használásáról én s a főiskolai énekkar csakis a t. szerkesztőséghez beküldött müsorozat folytán megjelent ujdonságból értesülünk s igy főiskolai énekkarunk Tasnádon f. hó 25-én hangversenyt nem rendezhetett. — Tisztelettel Debreczen máj. 26. Füredi Lajos főiskolai énekkarvezér. —

* **A Jeneycsaládot** egyik csapás a másik után éri. Nem régiben kisértük örök nyugalomra dr. Jeney Gyulát, s tegnap ismét egy fiatal sarjat vesztett el e debreczeni család. Törzsök Mihályné, Jeney Terézia asszony nincs többé. Mint táviratilag értesülünk, tegnap, életének 27-ik évében Huszton jobb létre szenderült. — Temetése ugyanott holnap d. u. leend. Béke lebegjen hamvai felett.

* **A lovartarsulat** tegnap a nagy erdőn lófuttatást rendezett; nyertes lőn a sok kellemmel biró Páry Erzsébet.

* **Valahára!** Csapó utczán a macadamirozást megkezdték, még pedig kivül a csicsogónál. Mint halljuk, hetenként 120 ölet akarnak haladni. Kevesebb is elég lesz, csak jó legyen.

* **Helyreigazitás.** A rendezői teendők közlése alkalmával tévedésből azt irtam ki, hogy Frohner Bernát, a vendéglősséget elvállalta, mit is ezennel oda igazitok helyre, hogy ő nem vállalta el, és nem is vállalhatja el többé soha sem, — ezen tévedésért elnézést kérek. Debreczen, május 26. 1872. Komjáthy László m. k.

* **A rózsamivelés** városunkban évről-évre nagyobb tért foglal el. E téren talán legelső uttörőként müködött özv. Ranzenbergerné asszonyság, kinek kismesterutczai házi kertében gyönyörü rózsatelep van a legnemesebb fajü rózsákból, melyek a kiskertecskét május elejétől egész őszig valódi paradicsommá varázsolják át. E kertben is több van 100 viruló rózsatőnél.

* **Beküldetett.** Becses lapjának tegnapi számában közlött s a városház alatti pincze kigyuladását érintő ujdonságot kérem oda kiigazitani, hogy az nemcsak hogy tiz vagy 16000 forintra, de egy fillérre sem volt biztositva. Debreczen, 1872. május 26. Deutsch Gottlieb.

* **A kigyult pincze** ma bontatott fel, s vétetett rendőri vizsgálat alá; az eredményről — a hivatalos vizsgálat nyomán — holnap tudósitjuk olvasóinkat.

* **Önmérgezés.** Mult éjjel a nyugoti külvároson egy nő megmérgezte magát a gyufáról leszedett villóval, de még nem halt meg. Ez az önmérgezési nyavaja — ugy látszik, kezd divatba jönni kivált ama városrészen.

Fővárosi értesitő

** Irodalmi hir. Bukle Henrik Tamás világhirü müve „A müvelődés története Angliában" Tokaji Lajos forditása után Légrády testvérek kiadásában is meg fog jelenni.

** Dr. Kovács Endre táviratilag Abonyba Máriássy Bélához hivatott, kit azon baleset ért, hogy kezét eltörte.

** Radocza párthivei egyre szaporodnak, a Jókaié feltünően növekszik.

** A választók az összeirás iránt nem igen nagy érdekeltséggel viseltetnek.

Belföldi hirek.

** Hódmezővásárhelyen a városi képviselő testületbe az ellenzék jelöltjei választattak be.

** Baleset. Báttaszék és Rákány közt az épülő félben levő vasuton a kocsi kisiklott a sinről s egyházaspárt elütött, a gépész ezért elbocsáttatott. E vasut már több emberéletbe került.

** Szabolcsmegye Mogyorós községe egészen leégett.

** P. Ladányban egy hét előtt egy szép lány megmérgezte magát; a szüz Hódmezővásárhelyre való, neve Pap Amália, ki mindig ábrándozó volt; szeretője hütlensége vitte e lépésre.

A „Debreczen" eredeti

MAGÁNTÁVIRATAI.

* **Prága, május 27.** Felhőszakadás következtében a környéken nagy áradás állott be. Roppant kárt okozott.

* **Bukarest, május 27.** A tartós szárazság miatt az aratási kilátások igen kedvezőtlenek.

* **Washington, máj. 26.** A szenátus jelentékeny többséggel elfogadta azon pótczikket, mely a közvetlen kárpótlási igényeket viszsza vonja.

* **Madrid, máj 27.** Az uj cabinetet Topete alakitá. Biscaya körül minden felkelő megadta magát. A fegyvereket mind átadták.

Nyilttér.

Értesités.

Ügyvédi irodámat Miklós utczáról a nyomtatóközben 803. sz. a. levő Szallár-féle házba tettem át.

Debreczen, máj. 24, 1872.

Harsányi Gábor.

278 1—3 köz- és váltóügyvéd.

A. H. MENTZE

Legnagyobb varrógép raktár.

Debreczen, Széchenyi-utcza 1813. sz. alatt.

Ámbár nálam folytonosan gazdag választékban találhatók Hoove Eliás, Singer, Grover és Backer, Taylor (családi gép.) — Non plus ultra — Wileos Gibs és több másféle szerkezetü varrógépek: bátorkodom a t. közönségnek, illetőleg az urhölgyek figyelmét az egyes családok és iparosok használatára a szakértők által legjelesebbeknek elismert

Wheeler és Wilson-féle

varrógépekre felhivni, s egyszersmind megjegyezni, hogy Európában legnagyobb „Fricstrt és Rossmann-féle" varrógépgyárban készüle Wheeler és Wilson-féle gépek eredeti minőségben Debreczen városában és vidékén egyedül nálam kapható. Ugyszinte a valódi

amerikai Wheeler és Wilson

varrógépek egyedül nálam mindenkor kaphatók a valódiságáról jót állok!

A folytonosan növekvő szükséglet s egynehány száz vevőnek bizonyitványa, kiknek névsorát üzletem helyiségében mindenki megszemlélheti, felment minden további ajánlástól.

Magam személyesen oktatok, vevőket dijtalan, a gépek használhatóságára 5 évi jótállás mellett; szolgálhatok magyar, német és franczia nyelven szerkesztett utmutatási füzettel.

Tü, czérna, selyem, legfinomabb gépolaj mindig kapható nálam, a legjutányosabb árszabály mellett. Nagy tisztelettel

A. H. Mentze.

a varrógépek egyetlen föügynöksége Debreczenben és vidékén. 114

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLÁH KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

Eladó ház.

Debreczenben Nagyhatvanutczán 1517. sz. a. egészen ujonnan épült, kényelmes öt lakot magában foglaló ház, utána eső földjével, szabad kézből eladó. Értekezhetni a bennelakó tulajdonossal. 276 2—3

Hirdetés.

Csapó-Veresutczán a 456-ik számu cserepes, 4 szobával s jó pinczével ellátott ház utána való 26 öl ondódi földjével együtt, — ugy szinte kis elepen a 134. számu, 6 nyilas tanya árkolt s akáczfákkal körülültetett földjével, kényelmes 8 szobával, magtárpinczével, kamarával, óllal, dohányszinnel, két góréval s méhessel ellátva szabad kézből eladó. Értekezhetni e lapok szerkesztőségével vagy B.-Ujvároson

264 3—3 **Dicsőfy Józseffel.**

Kacsó Ferencz

üzletében

Czeglédutcza, Takarékpénztár ház alatt

Mindenféle kész törött festékek, — hozzávaló len kencze, pamacsok, gép faolaj, parafin szekérkenőcs, bármily mennyiségben, ugy szinte gazdasági és kerti veteménymagvak, valamint füszeráruk, ásványvizek, elsőrendü kőszén, jutányos áron ajánltatnak. 173 17—18

Hirdetmény.

Szolyvai, szulini, parádi, olenyovai, bikszádi, bártfai, roitsi, gleichenbergi, halli, csizi, Eger, Ferencz és Sósforrás, marienbadi, szelterszi, karlsbadi, kissingi, rákóczi, czigelkai, alap. füredi ásvány- és savanyuvizeket; ugyszintén szóda vizet pohárszámra gyümölcsnevvel mint üditő italt ajánl

252 5—6 **Geréby Fülöp.**

Érmelléki borok

1866—68 és 71-dik évi termések tiszta eredeti minőségben, akó vagy cseber számra és palaczkokban; szinte palaczkokban szegszárdi és egri finom veres borok és tokaji aszu bor továbbá vetni való franczia luczerna, gomborka és kendermag jutányos áron kapható Posszert Jánosnál Debreczenben miklós-n.-váradutczai szeglettház 2081. sz. 251 3—12

Debreczen, 1872. Nyomatott részv. társ. könyvnyomdájában.